

MOŽNOSTI IN OVIRE SLOVENIJE, DA POSTANE RAZVOJNO-INOVACIJSKA

DRŽAVA V IZBRANIH NIŠAH

prof. dr. Jože VIŽINTIN

zaslužni prof. Univerze v Ljubljani

Redni član IAS

Povzetek

Slovenija je danes srednje razvita država z inovacijskim sistemom, ki zaenkrat še ne dosega želenih ciljev v domačem okolju in tudi ne v širšem svetovnem prostoru. Imamo pa tradicijo, nekaj zelo inovativnih podjetij Pipistrel, Akrapovič, Letrika, Hidria, Kolektor, TPV ..., človeške resurse in okolje, ki nudijo vse pogoje za nadaljnji poglobljen inovativen osebni in družbeni razvoj. V preteklosti so, s svetovno priznanimi patenti, sposobnost in inovativnost slovenskega naroda dokazovali priznani ustvarjalci, znanstveniki in inovatorji, kot so bili J. Ressel, J. Vega, J. Puh, H. Potočnik, J. Stefan, F. Pregelj (Nobelovec), J. Plečnik), M. Vidmar, E. Rusjan (snovalec in konstruktor letal; 1886–1911), S. Bloudek, F. Lobe in drugi, ki so delovali doma in v tujini. **V uvodnem delu bo prikazan razvoj industrije, rast BDP in zaposlenost po času, ko je Slovenija postala samostojna država.**

Po statističnih podatkih vlaga Slovenija danes v raziskave, razvoj in inovacije 2,0 odstotka BDP in je po vložku za razvoj na povprečju EU-28 ter precej nad povprečjem držav OECD. Pri vlaganju v raziskave in razvoj prekašamo tudi nekatere bolj razvite države sveta. Kljub velikemu vlaganju v raziskave in razvoj (RRD) pa Slovenija še nima zagotovljene ekonomske stabilnosti, nima dovolj kritičnega mišljenja o kakovosti izobraževanja otrok od otroštva do polne samostojnosti, nima izostrenega odnosa do razvojnega okolja, ki je odprto za nove izzive in mednarodne vplive. **Slovenska industrija pa je žal še vedno sledilec in ne razvojni dobavitelj.** V prispevku bo prikazana primerjava med Slovenijo in državami EU-28 na osnovi treh kriterijev; **inovativnost, kreativnost in demokratičnost.**

Slovenija nikoli ni bila in verjetno tudi nikoli ne bo vodilna država v svetu, kot so Švica, Švedska ali Finska. Je pa lahko vodilna na področju inovativnosti v okolju primerljivih držav in pri obvladovanju tržnih niš za končne inovativne proizvode pod lastno blagovno znamko. V ta namen je leta 2011 Državni zbor sprejel »Raziskovalno in inovacijsko strategijo Slovenije za obdobje 2011–2020 (RISS) z naslednjo vizijo: »Do leta 2020 bo vzpostavljen odziven raziskovalni in inovacijski sistem, ki ga bodo sooblikovali vsi deležniki in bo odprt svetu. Ta sistem bo trdno zasidran v družbi, bo v njeni službi, odzival se bo na potrebe in hotenja državljanov ter omogočal reševanje velikih družbenih izzivov prihodnosti, kot so podnebne spremembe, energija, pomanjkanje virov, zdravje in staranje. Zato se bosta v družbi povečala ugled in privlačnost dela raziskovalcev, razvojnikov in inovatorjev.« Analiza vladne komisije je pokazala, da se sprejeta strategije zelo slabo uresničuje, da vlada in drugi deležniki ne sledijo sprejetim obveznostim.

Na predavanju bo prikazano, kako bi bilo mogoče z doslednim uresničevanjem inovacijske strategije doseči prehod Slovenije od položaja sledilcev do nivoja razvojnikov produktov v izbranih nišah. Opisali bomo Piramido inovacijskega procesa, Potek inovacijskega postopka od ideje do trga ter prikazali pomen tveganega kapitala in vlaganja poslovnih subjektov v Verigi finančnih vrednosti.

V zaključku se bomo vprašali, ali smo izkoristili tradicijo in resurse za prehod Slovenije v razvojno-inovacijsko državo v izbranih nišah? Če tega nismo izkoristili, moramo pogledati, zakaj nismo in se vprašati, če smo si s strategijo zastavili uresničljive cilje!